

УДК 658.7

Первинний облік транспортних перевезень

Челак Юлія,

здобувач вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївський національний аграрний університет

м. Миколаїв, Україна

***Анотація:** наведено особливості первинного обліку надання послуг з перевезення товарно-матеріальних цінностей*

***Ключові слова:** облік, первинний документ, перевезення, товарно-матеріальні цінності*

Транспортні перевезення є основним чи додатковим видом діяльності значної частини суб'єктів господарювання. За договором перевезення вантажу одна сторона (перевізник) зобов'язується доставити довірений їй другою стороною (відправником) вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу (одержувачеві), а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату. Процеси постачання реалізованих активів можуть супроводжуватися додатковими платними чи безкоштовними послугами – послугами перевезень. Для цілей бухгалтерського та податкового обліку такі господарські операції повинні мати первинне документальне оформлення [1].

Основним первинним документом під час оформлення досліджуваних операцій є товарно-транспортна накладна. Товарно-транспортна накладна є єдиним для всіх учасників процесу комерційних перевезень вантажів документом, який призначений для обліку товарно-матеріальних цінностей під час їхнього переміщення. Цей документ є єдиним юридичним документом для всіх учасників транспортного процесу, який служить підставою для списання та оприбуткування товарно-матеріальних цінностей, обліку їх переміщення, складського, оперативного та бухгалтерського обліку, а також для розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконаної роботи. Під час здійсненні перевезень вантажів на договірній основі складання товарно-транспортних накладних та її наявність у водія є обов'язковою умовою виконання договірних зобов'язань.

Мають місце обов'язкові реквізити товарно-транспортної накладної. До них відносять:

- дата та місце складання;
- найменування відправника вантажу;
- найменування одержувача вантажу;
- найменування автомобільного перевізника;
- основні відомості про транспортний засіб, яким перевозять вантаж;

- найменування та кількість вантажу, його основні характеристики й ознаки, що дозволяють однозначно ідентифікувати вантаж;
- пункти завантаження і розвантаження;
- підписи відповідальних осіб.

З третього січня 2025 року до Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні внесено зміни, зокрема й щодо обов'язкових реквізитів [2]. Так, офіційно оновлена форма товарно-транспортної накладної має містити:

- місце складання;
- більш детальні відомості про транспортний засіб, а саме – довжину, висоту, ширину та загальну масу транспортного засобу з вантажем;
- пункти навантаження та розвантаження із зазначенням повної адреси, посади, прізвища та підпису відповідальних осіб відправника вантажу, отримувача вантажу, водія та/або експедитора;
- більш детальну інформацію про відправника та отримувача вантажу, а саме – найменування або прізвище ім'я по батькові, код платника податків згідно з ЄДРПОУ або податковий номер тощо.

Зауважмо, що такі зміни відносяться до обох форм товарно-транспортної накладної – і паперової, і електронної. Дозволяється виготовлення довільних форм товарно-транспортних накладних за наступних умов: наявність всіх затверджених реквізитів; товарно-матеріальні цінності, які перевозять, не є молочною сировиною, алкогольними напоями, спиртом етиловим, високооктановими кисневмісневими добавками, нафтопродуктами, хлібобулочними виробами, деревиною (ці товарно-матеріальні цінності мають бути оформлені товарно-транспортними накладними спеціальних затверджених форм).

Послуги перевезення вантажів мають супроводжуватися й іншими документами. Це договір, рахунок перевізника, акт наданих послуг, супровідні до вантажу документи тощо. Так, на підставі рахунку перевізника здійснюються остаточні розрахунки за перевезення вантажів між замовником і перевізником. А такий документ, як Акт наданих послуг, підтверджує факт надання послуг із перевезення. Отже, первинний облік перевезень є основою господарських операцій з руху матеріальних цінностей, розрахунків, відображення доходів і витрат, оподаткування тощо, тому потребує своєчасного та правильного оформлення.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон від 16.07.1999 р. № 996-XIV; станом на 1 січня 2024 року; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>
2. Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: наказ Міністерства транспорту України № 363 від 14.10.1997 року; станом на 14 листопада 2024 року; URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98#Text>

Abstract: *the features of primary accounting for the provision of services for the transportation of goods and materials are given*

Key words: *accounting, primary document, transportation, goods and materials*

Науковий керівник: Чебан Ю.Ю.,
канд. екон. наук, доцент, доцент,